

Samverkansavtal

för gemensam överförmyndarnämnd mellan Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner

Typ av styrdokument: Samverkansavtal
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2026-xx-xx
Diarienummer: 2026.229 KS

Gäller för: Västsvenska
Överförmyndarsamverkan
Giltighetstid: 2027-01-01 -- tillsvidare
Revideras senast: Vid behov
Dokumentansvarig: Enhetschef
överförmyndarsamverkan

Samverkansavtal

1 § Parter

Detta avtal har ingåtts mellan Alingsås kommun, Lerum kommun, Ale kommun och Vårgårda kommun (nedan gemensamt benämnda samverkanskommunerna).

Detta avtal ersätter från och med ikraftträdandet tidigare avtal och överenskommelser avseende samverkan inom överförmyndarverksamheten mellan samverkanskommunerna.

2 § Bakgrund och syfte

Samverkanskommunerna har med stöd av 9 kap. 19 § kommunallagen (2017:725) och 19 kap. 16 § föräldrabalken (1949:381) beslutat att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd.

Syftet med samverkan är att säkerställa en rättssäker, effektiv och långsiktig hållbar överförmyndarverksamhet med hög kvalitet, god tillgänglighet och robust kompetensförsörjning.

Samverkan ska särskilt främja:

- en enhetlig rättstillämpning
- en effektiv resursanvändning
- minskad sårbarhet
- förbättrade möjligheter till verksamhetsutveckling.

3 § Organisationsform

Samverkanskommunerna bedriver överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd.

Nämnden benämns Västsvenska Överförmyndarnämnden.

Nämndens uppdrag, befogenheter och arbetsformer regleras i särskilt reglemente, beslutat av respektive kommunfullmäktige.

Vid motstridighet mellan detta avtal och reglementet ska reglementet äga företräde i frågor som rör nämndens organisation och arbetsformer, i övriga frågor ska avtalet äga företräde.

4 § Vårdkommun

Alingsås kommun är vårdkommun för den gemensamma nämnden.

Den gemensamma nämnden ingår i vårdkommunens organisation.

Vårdkommunen ansvarar för:

- att tillhandahålla tjänstemannaorganisation
- arbetsgivaransvar för samtliga anställda
- lokaler, system och administrativa stödfunktioner

5 § Verksamhetens omfattning

Den gemensamma nämnden fullgör samverkanskommunernas uppgifter enligt:

- föräldrabalken (1949:381)
- lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn
- annan tillämplig lagstiftning

Nämnden utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare samt ansvarar för övriga uppgifter som enligt lag åligger en överförmyndarnämnd.

Samverkanskommunerna ansvarar gemensamt för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning.

6 § Tjänstemannaorganisation

För beredning och verkställighet av nämndens uppgifter finns en gemensam tjänstemannaorganisation.

Organisationen ska:

1. bereda ärenden till nämnden
2. fatta beslut på delegation
3. handlägga och följa upp ärenden inom ramen för nämndens tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare
4. rekrytera och utbilda ställföreträdare
5. tillhandahålla service till allmänheten
6. svara för diarieföring, arkiv- och registerhantering
7. ta fram underlag för styrning, uppföljning och utveckling
8. upprätta statistik och rapportera till tillsynsmyndigheter

9. initiera och bereda ärenden som inte omfattas av delegation

10. löpande informera nämnden om förändringar i lagstiftning och praxis

Värdkommunen ska säkerställa att verksamheten kan upprätthållas med tillräcklig kontinuitet även vid störningar i personalförsörjning, system eller andra verksamhetskritiska funktioner.

Delegation regleras i nämndens delegationsordning.

7 § Styrning, insyn och uppföljning

Den gemensamma nämnden ansvarar för verksamhetens mål, inriktning, kvalitet och uppföljning.

Nämnden ska:

- upprätta budget
- följa upp verksamhet och intern kontroll
- lämna årsbokslut och delårsbokslut

Nämnden ska till kommunstyrelsen i respektive samverkanskommun lämna de uppgifter som krävs för uppföljning och samordning. Nämnden ska även tillhandahålla samverkanskommunerna relevant underlag för:

- budgetarbete
- uppföljning
- intern styrning och kontroll

Samverkanskommunerna ska ges insyn i verksamheten i den omfattning som krävs för uppföljning, styrning och samordning samt i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun har rätt att begära upplysningar från den gemensamma nämnden i den omfattning som följer av kommunallagen.

Respektive samverkanskommuns revision granskar den gemensamma nämndens verksamhet i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Nämnden ska utan dröjsmål informera samverkanskommunerna om väsentliga förändringar i verksamheten.

Med väsentliga förändringar avses särskilt:

- förändringar i lagstiftning eller rättspraxis som påverkar verksamheten
- större organisatoriska förändringar

- avvikelser av betydelse från budget eller verksamhetsplan, särskilt vid risk för budgetöverskridande
- brister eller händelser som kan påverka rättssäkerhet eller förtroende

8 § Extraordinära händelser och höjd beredskap

Vid extraordinära händelser enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har respektive samverkanskommuns krisledningsnämnd eller den nämnd som fullgör dess uppgifter, rätt att, i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning, överta hela eller delar av den gemensamma nämndens verksamhetsområde som berör den egna kommunen.

När förhållandena medger det ska verksamheten återgå till den gemensamma nämnden.

Värdkommunen ansvarar för att samordna hanteringen av händelser som påverkar den gemensamma nämndens verksamhet. Detta innefattar särskilt ansvar för:

- ledning och samordning av verksamheten
- arbetsmiljö och säkerhet för personal
- kontakter med berörda myndigheter och externa aktörer

Respektive samverkanskommun ansvarar för att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt upprätta och vidmakthålla planer för extraordinära händelser och höjd beredskap. Dessa ska, i tillämpliga delar, omfatta den verksamhet som bedrivs inom den gemensamma nämnden.

Vid höjd beredskap ska verksamheten så långt som möjligt upprätthållas i enlighet med gällande lagstiftning och ansvarsprincipen.

9 § Kommunikation och media

Den gemensamma nämnden ansvarar för extern kommunikation avseende verksamheten.

Ordföranden företräder nämnden i kontakter med media, om inte nämnden beslutar annat.

Värdkommunen ska tillhandahålla stöd för kommunikation och mediahantering.

Samverkanskommunerna ska vid behov samordna sin kommunikation i frågor som rör den gemensamma nämnden.

Nämnden ska särskilt beakta vikten av förtroendeskapande kommunikation gentemot allmänheten.

10 § Ekonomi och finansiering

10.1 § Gemensam budget

Den gemensamma nämnden ansvarar för att uppställa förslag till budget för verksamheten.

Budgeten ska fastställas av nämnden inom de ekonomiska ramar som fastställs av respektive samverkanskommun och i enlighet med respektive kommuns budgetprocess.

Budgetförslaget ska, i enlighet med 9 kap. 26 § kommunallagen (2017:725), upprättas efter samråd med de övriga samverkanskommunerna.

Om samverkanskommunerna inte kan enas om budget eller fördelningsmodell ska frågan hanteras genom omförhandling enligt § 22.

10.2 § Verksamhetskostnader

Verksamhetens kostnader för enheten Överförmyndarsamverkan fördelas mellan samverkanskommunerna i två delar: en fast del och en rörlig del.

Fast del

Varje samverkanskommun erlägger en fast grundavgift om 300 000 kronor per år, fördelad enligt följande:

- 150 000 kronor avser gemensamma fasta kostnader såsom ledning, system och administration.
- 150 000 kronor avser ersättning för köpta arvoden till ställföreträdare.

Grundavgiften ska justeras årligen i enlighet med löne- och prisutveckling (SKR:s PKV-index) om inte annat beslutas av samtliga samverkanskommuner.

Rörlig del

Den rörliga delen utgörs av verksamhetens totala kostnader efter avdrag för samtliga fasta avgifter. Den rörliga delen fördelas mellan samverkanskommunerna enligt följande nyckel:

- 60 procent baseras på respektive kommuns folkbokförda befolkning per den 31 december föregående år, enligt uppgift från Statistiska centralbyrån (SCB).
- 40 procent baseras på antalet aktuella ärenden. Med aktuella ärenden avses ärenden som är aktiva per den 31 december föregående år.

10.3 § Arvoden till ställföreträdare

Värdkommunen ansvarar för utbetalning av arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare för samtliga samverkanskommuner.

Arvodeskostnaderna är kommunspecifika och baseras på nämndens arvodesbestämmelser. Varje samverkanskommun svarar fullt ut för de faktiska kostnaderna för arvoden och kostnadsersättningar som avser den egna kommunen, utöver vad som täcks av grundavgiften enligt § 10.2.

10.4 § Kostnader för politisk organisation

Respektive samverkanskommun svarar för kostnader hänförliga till den politiska organisationen, inklusive arvoden, ersättningar och övriga kostnader för nämndens ledamöter och ersättare från den egna kommunen.

Dessa kostnader ingår inte i verksamhetskostnaderna enligt § 10.2 och faktureras inte via värdkommunen.

10.5 § Fakturering och betalning

Värdkommunen ska fakturera samverkanskommunerna för:

- Fast grundavgift enligt § 10.2
- Rörlig del av verksamhetskostnader enligt § 10.2
- Faktiska arvodeskostnader utöver grundavgiftens del för köpta arvoden enligt § 10.3

Fakturering av grundavgift och beräknad rörlig del ska ske halvårsvis i förskott, om inte annat överenskommes mellan parterna. Arvodeskostnader faktureras löpande eller halvårsvis i efterskott.

Vid väsentliga avvikelser har värdkommunen, efter information till samverkanskommunerna, rätt att justera debiteringen under löpande år.

Betalning ska erläggas senast trettio (30) dagar från fakturans ankomstdag.

Vid försenad betalning har värdkommunen rätt att debitera dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635).

Slutavräkning av årets faktiska kostnader ska ske i samband med årsbokslut, dock senast den 31 mars påföljande år. Eventuella över- eller underskott regleras i enlighet med § 11.

10.6 § Interna stödfunktioner

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla nödvändiga stödfunktioner för verksamheten, såsom ekonomi, HR, IT, juridik och kommunikation. Kostnaderna för dessa ingår i verksamhetskostnaderna enligt § 10.2.

10.7 § Justering av fördelningsmodell och investeringar

Fördelningsmodellen ska vid behov ses över, dock minst en gång per mandatperiod.

Vårdkommunen ansvarar för nödvändiga investeringar i lokaler, system och utrustning för verksamheten inom ramen för beslutad budget. Beslut om större investeringar ska fattas av nämnden inom ramen för beslutad budget.

Tillgångar som anskaffas för verksamheten ägs av vårdkommunen om inte annat särskilt beslutas.

Kostnader för investeringar ska ingå i verksamhetens totala kostnader och fördelas enligt § 10.2, om inte annat särskilt beslutas.

11 § Redovisning och ekonomisk reglering

Den gemensamma nämnden ska årligen redovisa verksamhetens resultat och ekonomi till samverkanskommunerna.

Över- eller underskott avseende verksamhetens rörliga kostnader ska fördelas mellan samverkanskommunerna enligt den fördelningsmodell som gällt för det aktuella verksamhetsåret.

12 § Ersättning från Migrationsverket avseende ensamkommande barn

Ansvaret för uppföljning och hantering av ersättning från Migrationsverket avseende ensamkommande barn överförs till den gemensamma nämnden.

Den gemensamma nämnden ansvarar för att ansöka om, ta emot och redovisa ersättningarna i den del de avser överförmyndarverksamheten.

I de fall ersättningen även avser socialtjänstens ansvarsområde ska ersättningen fördelas mellan den gemensamma nämnden och berörd samverkanskommun enligt överenskommelse.

13 § Arkiv och handlingar

Den gemensamma nämnden är arkivansvarig för verksamheten.

Vårdkommunen ansvarar, på uppdrag av nämnden, för den löpande arkivhanteringen, inklusive förvaring, registrering och strukturering av handlingar under pågående handläggning.

Handlingar ska hanteras i enlighet med gällande arkivlagstiftning samt tillämpliga föreskrifter från respektive samverkanskommuns arkivmyndighet.

Slutarkivering sker i respektive samverkanskommun enligt överenskommen ordning.

Vid samverkans upphörande ska samtliga handlingar och register överlämnas till respektive kommun.

14 § System och digital infrastruktur

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla och förvalta verksamhetssystem och tekniska lösningar som krävs för verksamheten.

Systemen ska vara tillgängliga för samtliga samverkanskommuner och uppfylla krav på informationssäkerhet.

Värdkommunen ska säkerställa att systemen drivs på ett säkert sätt genom riskbaserade åtgärder såsom åtkomstkontroll, drift, kontinuitet och återställning.

Värdkommunen ska även säkerställa att externa leverantörer och tjänster som används inom verksamheten uppfyller tillämpliga säkerhetskrav.

15 § Personuppgiftsansvar (GDPR) och informationssäkerhet

Den gemensamma nämnden är personuppgiftsansvarig för all behandling av personuppgifter som sker inom verksamheten, i enlighet med Dataskyddsförordningen (GDPR).

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla nödvändiga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för informationshanteringen inom samverkan. Åtgärderna ska uppfylla tillämpliga krav på informationssäkerhet, inklusive tillämplig lagstiftning inom informations- och cybersäkerhetsområde, samt utgöra sådana skyddsåtgärder som krävs enligt GDPR för behandling av personuppgifter.

Detta omfattar skydd av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

15.1 § Sekretess

Den gemensamma nämnden och samverkanskommunerna ansvarar för att bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) följs.

15.2 § Incidenter

Parterna ska utan dröjsmål informera varandra om incidenter som rör personuppgifter eller informationssäkerhet, som påverkar samverkan.

15.3 § Rutiner

Parterna ska säkerställa att det finns ändamålsenliga och dokumenterade rutiner för att:

- hantera registrerades rättigheter i enlighet med artiklarna 12-22 i Dataskyddsförordningen (GDPR)
- identifiera, rapportera och följa upp personuppgiftsincidenter, samt informations- och cybersäkerhetsincidenter.

16 § Personal och arbetsgivaransvar

Värdkommunen är arbetsgivare för samtliga anställda inom verksamheten och ansvarar för arbetsmiljö, kompetensförsörjning och personaladministration.

17 § Kvalitet och rättstillämpning

Den gemensamma nämnden ska verka för en enhetlig och rättssäker handläggning i samtliga samverkanskommuner.

Detta innefattar att:

- gemensamma rutiner och riktlinjer ska tas fram och tillämpas
- avvikelser i rättstillämpning ska följas upp
- systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas
- ta emot, utreda och följa upp klagomål som rör verksamheten.

18 § Tillgänglighet och service

Verksamheten ska upprätthålla god tillgänglighet i enlighet med förvaltningslagen.

Detta innefattar att:

- ta emot bokade besök under kontorstid i samtliga samverkanskommuner
- vid behov och efter särskild överenskommelse kunna erbjuda besök utanför ordinarie kontorstid
- vara tillgänglig via telefon under helgfria vardagar
- ha en funktionsbrevlåda som bevakas varje helgfri vardag
- säkerställa skyndsamt hantering av inkommande post
- skyndsamt hantera begäran om utlämnade av allmän handling

Tillgängligheten ska vara likvärdig för samtliga samverkanskommuner.

19 § Stöd från samverkanskommunerna

Respektive samverkanskommun ska vid behov vara behjälplig med att:

- ta emot handlingar från enskilda och vidarebefordra dessa till värdkommunen
- bistå med lokal för bokade besök och utbildningar
- bistå med informationsspridning i kommunens kommunikationskanaler avseende rekrytering och utbildning av ställföreträdare

Respektive samverkanskommun ska utse en kontaktperson för samordning och löpande dialog med den gemensamma nämnden och dess tjänstemannaorganisation.

Värdkommunen ska vid behov kalla de utsedda kontaktpersonerna till samråd i frågor av gemensam betydelse för samverkan, verksamhetens utveckling eller genomförandet av detta avtal.

20 § Utökning av samverkan

Ytterligare kommuner kan ansluta till samverkan efter:

- beslut i respektive kommunfullmäktige
- godkännande av samtliga samverkanskommuner

Villkoren för anslutning ska regleras genom erforderliga ändringar i samverkansavtalet och reglementet.

21 § Avtalstid och uppsägning

Avtalet gäller från och med den 1 januari 2027 och tills vidare.

Uppsägning ska ske skriftligen och gäller vid det årsskifte som inträffar minst tolv (12) månader efter uppsägningen.

Vid utträde ska den utträdande kommunen ersätta de kostnader som uppkommer till följd av utträdet.

22 § Omförhandling

Part har rätt att begära omförhandling av avtalet om förutsättningarna förändras väsentligt.

23 § Särskild omförhandling och uppsägning

Om en part väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt detta avtal ska parterna skyndsamt inleda dialog och omförhandling. Om rättelse inte sker inom skälig tid efter skriftlig erinran har övriga samverkanskommuner rätt att säga upp avtalet i förhållande till den berörda parten.

24 § Avveckling

Vid samverkans upphörande ska:

- tillgångar och skulder fördelas mellan samverkanskommunerna
- verksamheten avvecklas i ordnade former

- återförande av handlingar och register ska ske i ordnat och strukturerat skick utan oskäligt merarbete för mottagande kommun.

Erlagd grundavgift enligt § 10.2, inklusive såväl del avseende gemensamma fasta kostnader som del avseende köpta arvoden till ställföreträdare, återbetalas inte vid samverkans upphörande eller utträde under pågående verksamhetsår, om inte samverkanskommunerna beslutar annat.

25 § Force majeure

Part är befriad från ansvar för underlåtenhet att fullgöra viss förpliktelse enligt avtalet om underlåtenheten har sin grund i omständighet utanför partens kontroll.

Ingen part ansvarar för indirekta skador som uppstår till följd av detta avtal.

Part ska utan dröjsmål underrätta övriga parter om sådan omständighet samt när den upphör.

Om verksamheten inte kan upprätthållas ska samverkanskommunerna, i den utsträckning som är nödvändig, ha rätt att tillfälligt utföra uppgifter inom den egna kommunen.

26 § Tvist

Tvist ska i första hand lösas genom förhandling.

Om enighet inte kan nås ska tvist avgöras av allmän domstol enligt svensk rätt, med Alingsås tingsrätt som första instans.

27 § Giltighet

Avtalet är giltigt under förutsättning att det godkänns av kommunfullmäktige i samtliga samverkanskommuner samt vinner laga kraft.

28 § Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till detta avtal ska, för att vara giltiga, vara skriftliga och godkännas av samtliga samverkanskommuner genom beslut av respektive kommunfullmäktige.

29 § Överlåtelse av avtal

Detta avtal får inte överlåtas till annan part utan skriftligt medgivande från samtliga samverkanskommuner.

30 § Undertecknande

Detta avtal har upprättats i lika många exemplar som antalet samverkanskommuner, varav parterna tagit var sitt.

Avtalet får undertecknas elektroniskt.

Underskrifter

Detta avtal har godkänts av kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun och undertecknas av behöriga företrädare för parterna.

För Alingsås kommun

För Ale kommun

Ort och datum

Ort och datum

Namn

Namn

Titel

Titel

För Lerum kommun

För Vårgårda kommun

Ort och datum

Ort och datum

Namn

Namn

Titel

Titel